

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Dôvodom predloženia návrhu nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vyhlasuje prírodná rezervácia Záhradská (ďalej len „návrh nariadenia vlády“) je splnenie požiadavky vyplývajúcej z čl. 4 ods. 4 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992; Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 15/zv. 2) v platnom znení (ďalej len „smernica 92/43/EHS v platnom znení“), podľa ktorého členské štáty určia lokality uvedené v zozname lokalít európskeho významu ako osobitné chránené územia a stanovia priority v oblasti ochrany a potrebné opatrenia, najneskôr do šiestich rokov. Tento proces je potrebné urýchliť aj vzhľadom na konanie o porušení zmlúv vedené zo strany Európskej komisie, ktoré sa týka nedostatočného vyhlasovania lokalít európskeho významu a stanovenia cieľov ochrany a opatrení na ich dosiahnutie (napr. v rámci programov starostlivosti) (konanie č. 2019/2141 v štádiu formálneho oznámenia).

Na základe uvedeného ustanovenia vypracovala Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR) návrh na vyhlásenie prírodnej rezervácie (PR) Záhradská, ktorý má zabezpečiť primeranú ochranu územia, ktoré je súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000.

Súčasťou navrhovanej PR Záhradská je územie európskeho významu s označením SKUEV0374 Záhradská, ktoré bolo zaradené do národného zoznamu území európskeho významu schváleného v roku 2004 vládou Slovenskej republiky a v roku 2008 Európskou komisiou. Podľa § 27 ods. 1 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) sa územím európskeho významu rozumie územie v Slovenskej republike tvorené jednou alebo viacerými lokalitami, ktoré sú zaradené v národnom zozname týchto lokalít obstaraným Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky a prerokovaným s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. SKUEV0374 Záhradská bolo zaradené do výnosu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu (ďalej len „výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1“) a do rozhodnutia Komisie 2008/218/ES z 25. januára 2008, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma prvý aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne (Ú. v. EÚ L 77, 19.3.2008) (ďalej len „rozhodnutie 2008/218/ES“). Rozhodnutie 2008/218/ES bolo ďalej aktualizované novšími rozhodnutiami a aktuálne je účinné vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2021/165 z 21. januára 2021, ktorým sa prijíma štrnástá aktualizácia zoznamu lokalít s európskym významom v alpskom biogeografickom regióne (Ú. v. EÚ L 51, 15.2.2021).

Na časti PR Záhradská sa nachádza existujúca PR Záhradská so štvrtým stupňom ochrany a s výmerou 1,2823 ha, ktorá bola vyhlásená v roku 1984 úpravou Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 63/1984-32 o vyhlásení chráneného náleziska Záhradská. Zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov bolo územie prekategORIZOVANÉ na prírodnú rezerváciu. Vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 17/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú národné prírodné rezervácie a uverejňuje sa zoznam prírodných rezervácií v znení vyhlášky č. 420/2003 Z. z., bolo územie uvedené v zozname prírodných rezervácií pod poradovým číslom

368. Všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu v Trenčíne č. 1/2003 zo dňa 27.6.2003 bol na území ustanovený štvrtý stupeň ochrany. Schválením nariadenia vlády dôjde k zväčšeniu výmery existujúcej PR Záhradská, zahrnutím územia európskeho významu SKUEV0374 Záhradská.

Výmera PR Záhradská je 8,7323 ha. Oproti výmere uvedenej vo výnose MŽP SR č. 3/2004-5.1 pre SKUEV0374 Záhradská (9,32 ha) bola výmera navrhovanej PR Záhradská zmenšená. K úprave hraníc a výmery PR Záhradská došlo vymedzením územia na aktuálny parcelný stav a k vyňatiu častí bez výskytu biotopov, ktoré tvoria predmet ochrany PR Záhradská.

Pre celú PR Záhradská je navrhnutý štvrtý stupeň ochrany podľa § 15 zákona. Vo výnose MŽP SR č.3/2002-5.1 boli stanovené tri stupne ochrany – štvrtý stupeň ochrany v pôvodnej PR Záhradská, tretí stupeň ochrany v jej ochrannom pásme a na zvyšku územia druhý stupeň ochrany. Štvrtý stupeň ochrany v celom území je navrhnutý z dôvodu zlepšenia a udržania priaznivého stavu biotopov a biotopov druhov, tvoriacich predmet ochrany, predovšetkým bezstavovcov, čo si vyžaduje pravidelnú špecifickú starostlivosť o nelesné pozemky. Ochranné pásmo PR Záhradská sa osobitne nevyhlasuje a neplatí ani podľa § 17 ods. 7 zákona.

Názov chráneného územia bol štandardizovaný rozhodnutím Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. P-101/2009 z 12.1.2009.

Celé územie navrhovanej PR Záhradská leží v Chránenej krajinej oblasti Biele Karpaty.

Účelom vyhlásenia navrhovanej PR Záhradská je zabezpečenie priaznivého stavu predmetu ochrany PR Záhradská, ktorým je šesť biotopov európskeho významu (z toho dva prioritné) Pr3 Penovcové prameniská (*7220), Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (*91E0), Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (6210), Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430), Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), biotop národného významu Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, biotopy druhu rastliny národného významu vstavač obyčajný (*Orchis morio* L.), biotopy piatich druhov živočíchov európskeho významu pimplík mokradňový (*Vertigo*=*Vertilla angustior*), pimplík bruškátý (*Vertigo moulinsiana*), *spriadač kostihojový (*Euplagia*=*Callimorpha quadripunctaria*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*) a biotopy siedmich druhov živočíchov národného významu rak riečny (*Astacus astacus*), mlok horský (*Triturus alpestris*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka obojková/užovka obyčajná (*Natrix natrix*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*).

Oproti výnosu MŽP SR č. 3/2004-5.1 boli do predmetu ochrany doplnené biotopy európskeho významu Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (6210), Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430), biotop národného významu a biotopy všetkých druhov národného významu, ktoré sú predmetom ochrany PR Záhradská.

Ciele ochrany sú uvedené v projekte ochrany spracovanom ako podklad na vyhlásenie PR Záhradská a sú rozpracované v programe starostlivosti PR Záhradská. Program starostlivosti

o PR Záhradská je spoločne s projektom ochrany zverejnený na webovom sídle ŠOP SR na adrese <http://www.sopsr.sk/poprzahradska/>.

Územie navrhovanej PR Záhradská je vymedzené slovným opisom hraníc, zoznamom parciel a mapovým vymedzením. Vyhlásenie PR Záhradská nie je v rozpore s územnoplánovacou dokumentáciou platnou pre príslušné územie, v ktorej je navrhovaná PR Záhradská hodnotená v súlade so záujmami ochrany prírody a nie sú identifikované žiadne strety záujmov s cieľmi ochrany.

Zámer vyhlásiť PR Záhradská bol podľa § 50 zákona oznámený Okresným úradom Trenčín dňa 17. septembra 2018. Pripomienky k zámeru vznesené zo strany dotknutých subjektov boli prerokované dňa 11. novembra 2018 a zapracované do projektu ochrany.

V PR Záhradská sa nachádzajú lesné pozemky, na ktorých je spevnená lesná cesta s rampou, ktorá je a bude využívaná a udržiavaná v súvislosti s vjazdom pre potreby lesného hospodárstva, prípadne iné oprávnené osoby. Zároveň bude vyhradeným verejne prístupným miestom v PR Záhradská.

Návrh nariadenia vlády bude mať negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, ktorý je rozpočtovo zabezpečený. Predpokladané sú jednorazové výdavky na označenie prírodnej rezervácie podľa zákona a vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 24/2003 Z. z.“). V časti PR Záhradská je potrebné zabezpečiť pravidelné obhospodarovanie pozemkov nad rámec bežného obhospodarovania podľa § 61 zákona.

Návrh nariadenia vlády predpokladá pozitívne aj negatívne vplyvy na podnikateľské a na sociálne prostredie, je bez vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, informatizáciu spoločnosti a služby verejnej správy pre občana. Bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie.

Návrh nariadenia vlády je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K § 1 a prílohe č. 1

Vyhlasuje sa PR Záhradská. Súčasťou PR Záhradská je územie európskeho významu SKUEV0374 Záhradská, ktoré bolo do národného zoznamu území európskeho významu zaradené výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1.

Vymedzuje sa územie PR Záhradská prostredníctvom katastrálneho územia a príslušného okresu, ďalej sa uvádza výmera PR Záhradská a kde je možné nájsť podklady, v ktorých je zakreslená hranica PR Záhradská. Pre potreby praxe budú na Okresnom úrade Nové Mesto nad Váhom uložené grafické podklady, v ktorých je zakreslená hranica PR Záhradská. Ďalším zdrojom informácií o PR Záhradská a o vymedzení jej hranice je Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny (ďalej len „štátny zoznam“), do ktorého sa podľa zákona zapíše PR Záhradská po vyhlásení jeho ochrany. Štátny zoznam, ako aj výpisy z neho, sú verejnosti prístupné a sú uložené na príslušných orgánoch ochrany prírody. Zdrojom informácií je aj kataster nehnuteľností, keďže chránené územie je predmetom evidencie katastra nehnuteľností. Podľa § 51 ods. 5 zákona okresný úrad na základe podkladov predložených MŽP SR vyznačí chránené územie v katastri nehnuteľností po jeho zápise do štátneho zoznamu. V katastri nehnuteľností bude územie PR Záhradská evidované jednak v súbore geodetických informácií (zobrazením hranice, pričom platí, že vyznačením hranice sa nevytvára nová parcela), ako aj v súbore popisných informácií [kódom druhu chránenej nehnuteľnosti „104 Prírodná rezervácia (národná prírodná rezervácia)“]. Spôsob vymedzenia hranice PR Záhradská v prílohe tvorí popisná časť, zoznam parciel a mapa PR Záhradská. Ciele starostlivosti o PR Záhradská, opatrenia na ich dosiahnutie a zásady využívania územia upravuje program starostlivosti o PR Záhradská podľa § 54 ods. 5 zákona.

V súlade s požiadavkami na obsahové náležitosti všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým sa vyhlasuje územie európskeho významu za osobitne chránené územie podľa smernice 92/43/EHS v platnom znení, sa v rámci podrobností o územnej ochrane vymedzuje aj názov lokality, teda názov územia európskeho významu, ktoré má byť vyhlásené za chránené územie, všeobecný účel vyhlásenia chráneného územia a uvádza sa údaj o tom, akým spôsobom budú pre toto územie zavádzané a realizované ochranné opatrenia.

K § 2 a prílohe č. 2

Upravuje sa účel a predmet ochrany PR Záhradská. PR Záhradská je navrhovaná z dôvodu ochrany šiestich biotopov európskeho významu (z toho dvoch prioritných) Pr3 Penovcové prameniská (*7220), Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (*91E0), Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (6210), Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430), Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), biotopu národného významu Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, biotopov druhu rastliny národného významu vstavač obyčajný (*Orchis morio* L.), biotopov piatich druhov živočíchov európskeho významu pimplík mokradňový (*Vertigo*=*Vertilla angustior*), pimplík bruškátý (*Vertigo moulinsiana*), *spriadač kostihojový (*Euplagia*=*Callimorpha quadripunctaria*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), kunka žltobruchá

(*Bombina variegata*) a biotopov siedmich druhov živočíchov národného významu rak riečny (*Astacus astacus*), mlok horský (*Triturus alpestris*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka obojková/užovka obyčajná (*Natrix natrix*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*).

Podľa § 2 ods. 2 písm. t) zákona prioritný biotop je biotop európskeho významu, ktorého ochrana má zvláštny význam vzhľadom na podiel jeho prirodzeného výskytu v Európe. Prioritné biotopy sú označené symbolom *.

Podľa § 2 ods. 2 písm. y) zákona prioritný druh je druh európskeho významu, ktorého ochrana je nevyhnutná vzhľadom na jeho malý prirodzený areál v Európe. Prioritný druh je označený symbolom *.

Biotopy európskeho a národného významu sú označené v súlade s prílohou č. 1 k vyhláške č. 24/2003 Z. z. Druh rastliny národného významu je označený v súlade s prílohami č. 4 a 5 k vyhláške č. 24/2003 Z. z. Druhy živočíchov európskeho významu a národného významu sú označené v súlade s prílohami č. 4 a 6 k vyhláške č. 24/2003 Z. z.

K § 3

Na celom území navrhovanej PR Záhradská platí štvrtý stupeň ochrany podľa § 15 zákona. Ochranné pásmo PR Záhradská sa osobitne nevyhlasuje a neplatí ani ochranné pásmo ustanovené v § 17 ods. 7 zákona.

K § 4

Účinnosť nariadenia vlády sa vzhľadom na predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu a potrebnú legisvakačnú lehotu navrhuje na 1. jún 2021.